

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 13. jūnijā
(OR. en)

10055/22

LIMITE

ECOFIN 605
UEM 177

Starpiestāžu lietas:
2022/0178 (NLE)
2022/0179 (NLE)

PIEZĪME

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs: Pastāvīgo pārstāvju komiteja (II) / Padome

Temats: PROJEKTS – *ECOFIN* priekšsēdētāja vēstule Eiropadomei
Eurozonas paplašināšanās – Horvātija

Pielikumā pievienots projekts *Ecofin* padomes priekšsēdētāja vēstulei Eiropadomei par eurozonas paplašināšanos (Horvātija).

EKONOMIKAS UN FINANŠU KOMITEJA

SEKRETARIĀTS

Briselē, 2022. gada 17. jūnijā

PROJEKTS

**ECOFIN priekšsēdētāja
vēstule Eiropadomei**

Eurozonas paplašināšanās – Horvātija

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD vai Līgums) 140. panta 2. punktā paredzētajām procedūrām *ECOFIN* padome apsprieda Komisijas un Eiropas Centrālās bankas (ECB) sagatavotos konverģences ziņojumus, tostarp izvērtēja Horvātijas ekonomikā panākto konverģenci, kā arī Komisijas priekšlikumus no 2023. gada 1. janvāra atcelt Horvātijas izņēmuma statusu.

Esmu uzņēmies iniciatīvu jūs informēt par galvenajiem aspektiem, kurus ministri apsprieda *Ecofin* padomē 17. jūnijā. Šis kopsavilkums nav *ECOFIN* padomes oficiālā nostāja, drīzāk tā mērķis ir Eiropadomi informēt par mūsu apspriesto. Oficiālos lēmumus šajā jautājumā Padome pieņems jūlijā, ņemdam vērā Eiropas Parlamenta un Eiropas Centrālās bankas atzinumus, kā arī diskusiju Eiropadomē un saskaņā ar LESD 140. panta 2. punktu sniegto eurozonas dalībvalstu ieteikumu.

Ministri apsprieda Horvātijas ekonomikas attīstību un izvērtēja valsts sasniegto konverģences līmeni. Pārrunās tika uzsvērti šādi aspekti.

- **Publiskās finanses** Covid-19 krīzes iespaidā 2020. gadā strauji pieauga vispārējās valdības budžeta deficīts (7,3 %). Tomēr jau 2021. gadā tika panākts, ka deficīta apmērs ir mazāks par 3 %, ko veicināja pilnīga ekonomikas atveseļošanās un pagaidu ārkārtas pasākumu lai gan pakāpeniska, tomēr būtiska atcelšana. Horvātijas 2022. gada konverģences programmā prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies no 2,9 % no IKP 2021. gadā līdz 2,8 % no IKP 2022. gadā un līdz 1,6 % no IKP 2023. gadā. Komisijas 2022. gada pavasara ekonomikas prognozē lēsts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts turpinās samazināties, sasniedzot 2,3 % no IKP 2022. gadā un 1,8 % 2023. gadā. Paredzams, ka vispārējās valdības valsts parāds tāpēc samazināsies līdz 73,1 % no IKP 2023. gadā, gandrīz sasniedzot līmeni, kāds bija fiksēts 2019. gadā pirms Covid krīzes, un turpinās samazināties līdz pat 21. gadsimta 20. gadu vidum, ja tiks nodrošināta labvēlīga izaugsmes un procentu likmju starpība. Pēdējā laikā ir ievērojami nostiprināta Horvātijas budžeta struktūra, lielākoties pateicoties tam, ka valsts tiesību aktos ir transponētas līdz šim neizpildītās Padomes direktīvas par budžeta struktūrām (2011/85/ES) prasības. 2021. gada decembrī pieņemtais jaunais budžeta likums cita starpā ievērojami uzlaboja prognozēšanas procesu un vidējā termiņa fiskālo plānu saskaņotību un detalizētību.
- **Cenu stabilitāte** 2022. gada aprīlī 12 mēnešu vidējais inflācijas rādītājs bija 4,7 %, t. i., mazāks par 4,9 % atsauces vērtību. Kopumā inflācijas tendences Horvātijā bija cieši saistītas ar inflācijas tendencēm eurozonā vairāk nekā desmit gadu laikā pirms Covid-19 krīzes. Pēdējos mēnešos inflācija Horvātijā ir atšķirīgāka nekā eurozonā daļēji ne vien augstāku pārtikas cenu dēļ, bet arī atspoguļojot spēcīgāku ekonomikas atveseļošanas salīdzinājumā ar eurozonu. Tomēr inflācijas rādītājs arī turpmākajos mēnešos būs mazāks par atsauces vērtību un ievērojami neatšķirsies no eurozonas vidējā rādītāja gan 2022., gan 2023. gadā. Lai Horvātija sekmīgi iekļautos eurozonā, būs pastāvīgi jāuzrauga vairāki ar inflāciju saistītie augšupvērstie riski un tas, vai tiek īstenota atbilstoša politika, kas veicina iedzīšanas procesu. Ir iespēja uzlabot algu noteikšanas procesa atbilstību ražīguma tendencēm, ņemot vērā publiskā sektora kā algu jomas līdera lomu. Sagaidāms, ka atveseļošanas un noturības plāna īstenošanas rezultātā inflācijas riski mazināsies, tāpēc ka daudzas minētajā plānā iekļautās reformas varētu uzlabot konkurenci tirgū un samazināt izmaksas uzņēmumiem, tādējādi ilgtermiņā daļu no lejupējā spiediena novirzot uz gatavā izstrādājuma cenu.

- **Valūtas kursa stabilitāte** Horvātijas kuna valūtas kursa mehānismam (VKM) II pievienojās 2020. gada 10. jūlijā; centrālais valūtas kurss attiecībā pret euro ir 7,53450 ar standarta svārstību koridoru $\pm 15\%$. Pēdējos divos gados kuna ir bijusi kopumā stabila un attiecībā pret euro centrālo kursu svārstījusies pavisam nedaudz, proti, tās svārstību koridors ir bijis mazāks nekā $\pm 1\%$. Līdz ar pievienošanos VKM II iestādes uzņēmās īstenot pēcpievienošanās saistības, kuru mērķis bija līdz euro ieviešanai sasniegt augstu ilgtspējīgas ekonomiskās konverģences līmeni. Komisija iepazīstināja ar savu izvērtējumu, kurā norādīts, ka minētās saistības ir pilnībā īstenotas.
- **Ilgtermiņa procentu likmes** Vidējā ilgtermiņa procentu likme Horvātijā gada laikā līdz 2022. gada aprīlim bija 0,8 %, t. i., par 1,8 procentpunktiem mazāka par 2,6 % atsauces vērtību.
- **Valsts tiesību akti**, tostarp Horvātijas valsts centrālās bankas statūti, pilnībā atbilst LESD 130. un 131. pantam un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtiem.

Ir izvērtēti arī Līgumā minētie **papildu faktori**, tostarp maksājumu bilances attīstība un produktu un finanšu tirgu integrācija. Horvātijas ekonomika ir labi integrēta ES ekonomikā, tomēr 2021. gadā tika ierosināts, lai par Horvātiju tiktu sagatavots padziļināts pārskats saskaņā ar makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (MNNP), tāpēc ka tādi rādītāji kā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija, darbaspēka izmaksas uz vienu vienību, mājokļa izmaksu kāpums un vispārējās valdības bruto parāds bija augstāki par indikatīvajām robežvērtībām. Tomēr Komisijas 2022. gada padziļinātajā pārskatā tika konstatēts, ka 2021. gadā tika atsākta makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršana. Horvātijas atveseļošanas un noturības plānam būtu jāveicina reformas dažādās jomās un tādējādi jāsekmē makroekonomikas nelīdzsvarotības turpmāka novēršana vidējā termiņā. Atveseļošanas rezultātā arī samazinājās privātā sektora parāds, kas atgriezās gandrīz tajā pašā līmenī, kāds bija fiksēts pirms pandēmijas. Gan mājsaimniecību, gan uzņēmumu parāda rādītāji ir mazāki par prudenciālajām robežvērtībām, tomēr vēl arvien lielāki par tiem, kas ieteikti pamatprincipos. Ārējais saldo uzlabojās, un neto starptautisko ieguldījumu pozīcijā atsākās augšupejoša tendence. Vairāku atveseļošanas un noturības plāna reformu rezultātā būtu jāuzlabojas fiskālajai sistēmai, izmaksu efektivitātei publiskajā sektorā, piekļuvei finansējumam, jānostiprinās nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas satvaram un uzņēmējdarbības videi. Sagaidāms arī, ka šīs reformas palielinās ekonomikas eksporta potenciālu, dalību darba tirgū un uzlabos ilgtermiņa ražīgumu. Iestādēm būtu jānodrošina savlaicīga un pilnīga atveseļošanas un noturības plānā paredzēto reformu īstenošana.

Ņemot vērā šo analīzi, *ECOFIN* ministri piekrīt Komisijas un ECB novērtējumam, ka Horvātija ir panākusi juridisko atbilstību un ievēro konverģences kritērijus, un, ņemot vērā arī papildu faktorus, uzskata, ka Horvātija atbilst euro ieviešanas nosacījumiem.

Ministri arī uzsvēra, cik svarīgas ir pēcpienošanās saistības, ko Horvātija uzņēma 2020. gada jūlijā, pievienojoties valūtas kursa mehānismam (VKM-II), un kas tika uzskatītas par ļoti būtiskām augsta līmeņa ilgtspējīgas ekonomiskās konverģences sasniegšanai un sekmīgai dalībai ekonomiskās un monetārās savienības trešajā posmā. Tās jo īpaši ietver nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas regulējuma pastiprināšanas pasākumus pēc Piektās direktīvas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu transponēšanas, administratīvā un finansiālā sloga mazināšanu ekonomikā, turpinot vienkāršot administratīvās procedūras un samazināt parafiskālo un nenodokļu maksājumus, valsts uzņēmumu korporatīvās pārvaldības uzlabošanu un valsts maksātspējas regulējuma pastiprināšanu atbilstīgi Direktīvai (ES) 2019/1023.

Ministri atbalsta Komisijas priekšlikumus no 2023. gada 1. janvāra atcelt Horvātijas izņēmuma statusu un pauž gandarījumu par Horvātijas uzņemšanu eurozonā.

Ministri pauž gandarījumu par ieteikumu, kuru pieņēmuši Padomes locekļi, kas pārstāv dalībvalstis, kuru naudas vienība ir euro. Ministri stingri mudina Horvātijas iestādes attiecībā uz posmu pēc 2023. gada ievērot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un īstenot turpmākas strukturālās reformas un investīcijas, kas iekļautas Horvātijas atveseļošanas un noturības plānā, un īstenot pārdomātu mikro- un makroprudencinālo politiku, lai saglabātu noturīgu konverģenci, jo īpaši inflācijas konverģenci, un lai nodrošinātu sekmīgu dalību monetārajā savienībā. Ministri atzinīgi vērtē Horvātijas iestāžu ciešo apņēmību šajā sakarā.